

4 EB svarbos paukščių rūšių inventORIZACIJA 2018-2022 metais

NATURALIT

Gamtosaugos ekspertas Arūnas Čerkauskas

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie
Aplinkos ministerijos Metodinis-analitinis centras

2022 12 01

Eurazinė cyplė: problematika

- Per LT eina PV arealo riba;
- Trūksta duomenų apie statusą šalyje;
- Pažeidžiama arealo pakraščiuose dėl buveinių būklės blogėjimo, klimato kaitos, invazinių rūšių;
- Rūšies populiacija globaliai mažėja.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/53/Mareca_penelope_kuribo_cropped.jpg

Eurazinė cyplė: tyrimų metodika

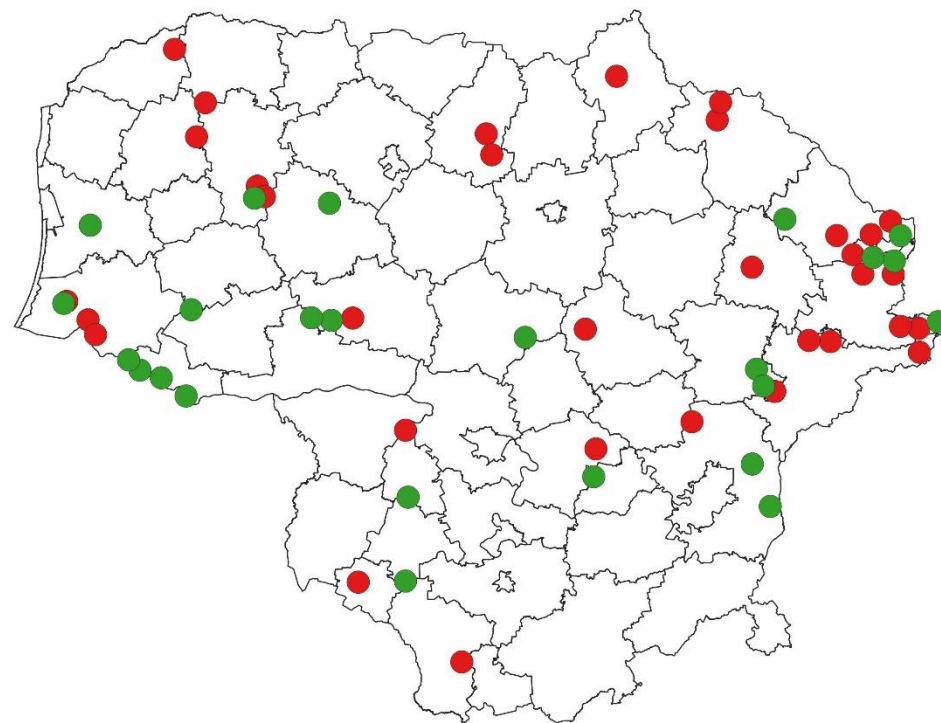
- Parinktos teritorijos su potencialiomis buveinėmis;
- Stebėjimai nuo 05.01. iki 07.31. nuo kranto arba iš valties;
- Stebimas vienetas – perinti pora: poros, pavienis patinas ar patelė bei jų grupės (iki 4 ind.), vada.

©A.Čerkauskas

Eurazinė cyplė: rezultatai (1)

- Stebėjimai atlikti 57 teritorijose;
- Iš 57 tikrintų teritorijų aptiktos 23;
- Faktinė gausa 18-60 porų, siūloma referencinė – 25-100 porų.

Eurazinės cyplės stebėjimų 2018-2022 m. vietos: žalia – stebėtos, raudona – nestebėtos.

Eurazinė cyplė: rezultatai (2)

- Radvietėse negausi: po 1-3 poras;
- Dažniausiai aptinkama eutrofiniuose ežeruose ir žuvininkystės ūkių tvenkiniuose;
- Vadų neaptikta;
- Birvėtos tvenkiniai, Drūkšių ežeras, Antaniškės tvenkiniai, Arvydų tvenkiniai, Išnarų ežeras.

©A.Čerkauskas

Rudagalvė antis: problematika

- Globaliai nykstanti rūšis;
- Nuo 2019-01-01 įtraukta į LRK;
- Nyksta dėl hipereutrofikacijos;
- Neigiamą poveikį turi plėšrūnai, medžioklė už LT ribų.

https://farm8.static.flickr.com/7908/47586906631_3939cf139e_b.jpg

Rudagalvė antis: metodika

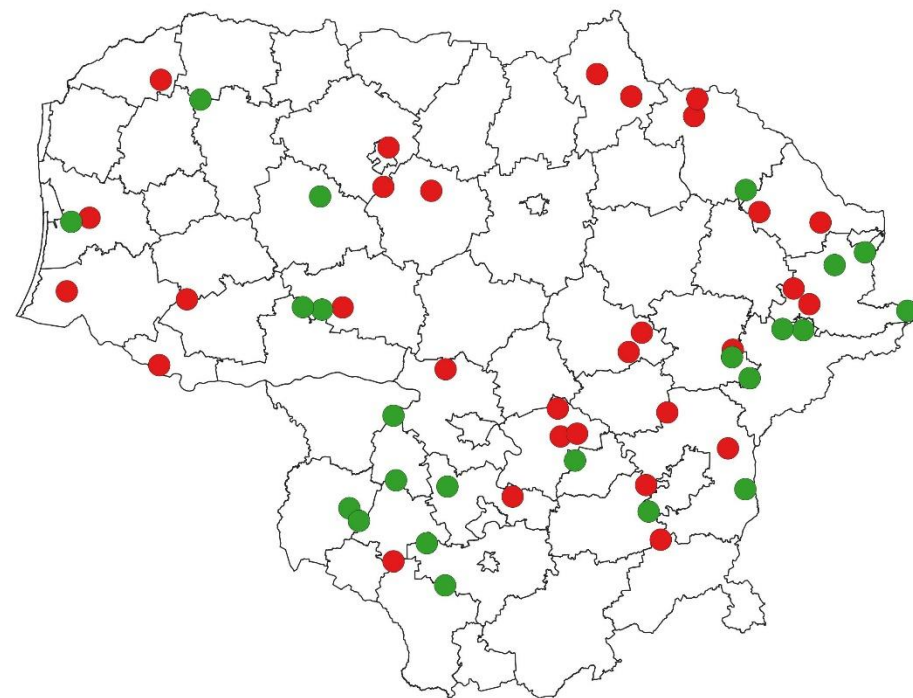
- Parinktos teritorijos su potencialiomis buveinėmis;
- Stebėjimai nuo 04.15. iki 07.31. nuo kranto arba iš valties;
- Stebimas vienetas – perinti pora: poros, pavienis patinas ar patelė bei jų grupės (iki 4 ind.), vada, lizdas.

©A.Čerkauskas

Rudagalvė antis: rezultatai (1)

- Stebėjimai atlikti 54 teritorijose;
- Iš 54 tikrintų teritorijų aptiktos 24;
- Faktinė gausa 123-191 pora, siūloma referencinė – 200-300 porų.

Rudagalvės anties stebėjimų 2018-2022 m. vietos: žalia – stebėta, raudona – nestebėta.

Rudagalvė antis: rezultatai (2)

- Dažniausiai aptikta natūraliuose eutrofiniuose ežeruose ir žuvininkystės tvenkiniuose;
- Ne visose radvietėse aptinkama kasmet;
- Gausiausios radvietės: Birvėtos ir Šilo-Pavėžupio tvenkiniai, Kretuono, Papio, Žuvinto, Metelio ir Išnarų ežerai.

Gaidukas: problematika

- Populiacija globaliai mažėja, Europoje – arti grėsmės;
- Motodiškai sunki rūšis;
- Atskirais metais stipriai fluktuoja;
- Įtraukta į LRK;
- Buveinės nestabilios;
- Jautri buveinių pokyčiams;
- Jautri klimato kaitai.

©A.Čerkauskas

Gaidukas: metodika

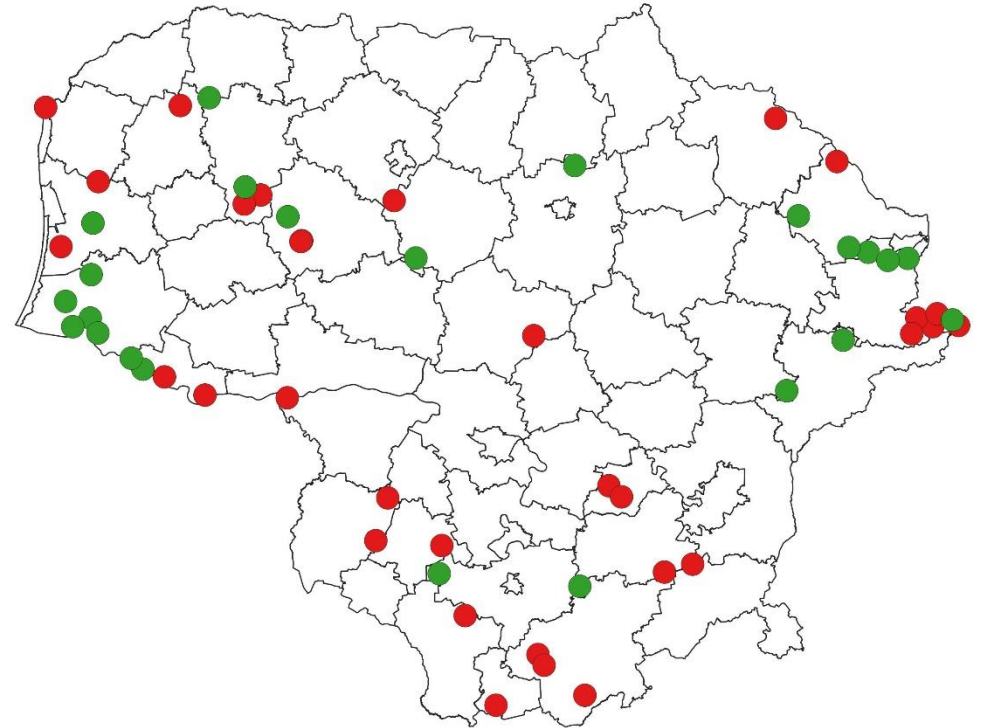
- Parinktos teritorijos su potencialiomis buveinėmis;
- Stebėjimai nuo 04.10. iki 06.30.;
- Stebimas vienetas – perinti patelė: patelės vedžiojančios jauniklius, taip pat pavienės patelės ar nedidelės (2-3) besimaitinančios jų grupės, taip pat patelės tuokvietėse.

©A.Čerkauskas

Gaidukas: rezultatai (1)

- Stebėjimai atlikti 54 teritorijose;
- Iš 54 tikrintų teritorijų aptiktas 23;
- Faktinė gausa 33-104 patelės, siūloma referencinė – 50-200 perinčių patelių;

Gaidukų stebėjimų 2018-2022 m. vietos: žalia – stebėti, raudona – nestebėti.

Gaidukas: rezultatai (2)

- Pagrindinė buveinė: aliuvinės, periodiškai užliejamos pievos (ypač ganyklos);
- Dalis radviečių laikinos stadijos buveinėse: karjerai, durpynai, polaidžio balos;
- Svarbiausios radvietės: Nemuno delta, Senrusnė, Gėgės žiotys, Žuvintas.

©A.Čerkauskas

Paprastasis griciukas: problematika

- Populiacija globaliai mažėja, rūšis arti grėsmės;
- Sparčiai nyksta LT, įtrauktas į LRK;
- Jautrus buveinių pokyčiams (filopatija);
- Buveinių naikinimas ir jų fragmentacija bei degradacija;
- Plėšrūnų įtaka.

©A.Čerkauskas

Paprastasis griciukas: metodika

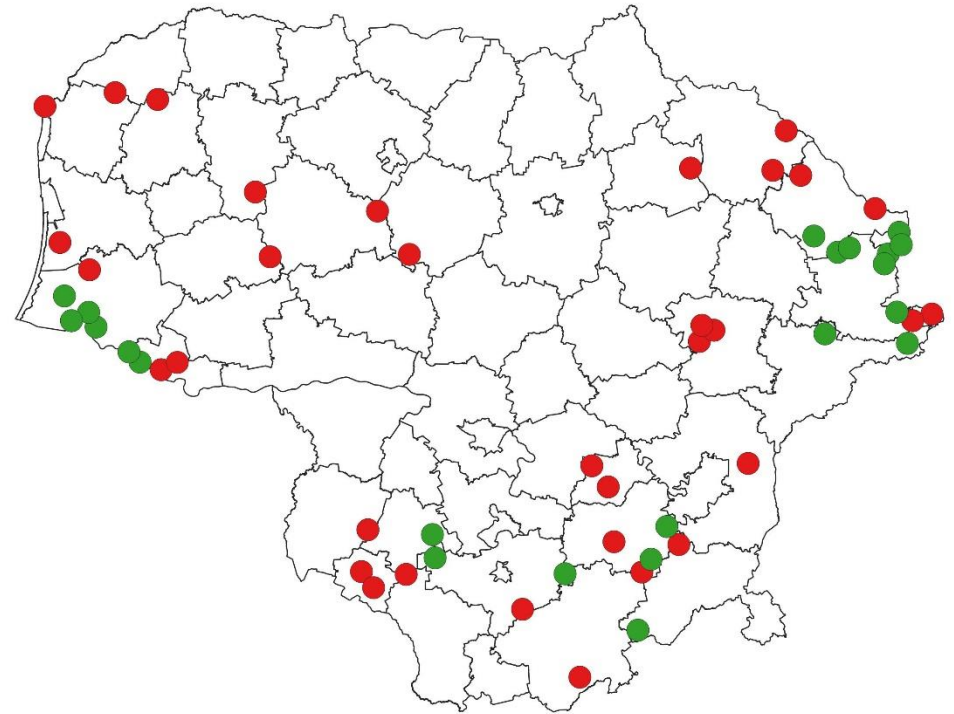
- Parinktos teritorijos su potencialiomis buveinėmis;
- Stebėjimai nuo 04.10. iki 06.15.;
- Stebimas vienetas – perinti pora: poros, pavieniai individai su išreikšta teritorine elgsena.

©A.Čerkauskas

Paprastasis griciukas: rezultatai (1)

- Stebėjimai atlikti 55 teritorijose;
- Iš 55 tikrintų teritorijų aptikti 22;
- Faktinė gausa 39-55 poros, siūloma referencinė – 50-80 perinčių porų.

Paprastojo griciuko stebėjimų 2018-2022 m. vietos: žalia – stebėti, raudona – nestebėti.

Paprastasis griciukas: rezultatai (2)

- Pagrindinė buveinė: aliuvinės, periodiškai užliejamos pievos (ypač ganyklos);
- Dalis radviečių laikinos stadijos buveinėse: užaugančios polaidžio balos;
- Svarbiausios radvietės: Nemuno delta, Kretuonas, Senrusnė, Žuvintas.

Ižvalgos, pastebėjimai

- 2018-2022 m. meteorologinės anomalijos galimai įtakojo tilvikų buveinių būklę ir pačių tilvikų gausą:

2014-04-05, ©A.Čerkauskas

2016-04-30, ©A.Čerkauskas

Ačiū už dėmesį

